

SAMOSTUDIUM:

Edukační proces edukační roviny etopedie, fáze a úkoly

- **Přečíst : in Vojtová, V. Kapitoly z etopedie I. Přístupy k poruchám emocí a chování v současnosti. 3. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2013. (možné číst i první a druhé vydání). s. 102 – 125 včetně**
- Projít si osnovu (viz dole)
- Zamyslet se nad případem Borise a udělat si stručné poznámky – projdeme příště, vnímám jako součást přípravy k zpracování kazuistik, resp. průběžného úkolu č. 2
- Případně se projít prezentaci v Prezi na http://prezi.com/mga1_j9rkeca/present/?auth_key=55mdmhk&follow=hw1308mua8fm&kw=present-mga1_j9rkeca&rc=ref-12289834

Etopedie se zabývá edukací, reedukací

a zkoumáním jedinců s PCHE , formami a prostředky edukačních aktivit pro ovlivňování jejich chování, činností školských zařízení pro jedince s ÚV a OV a zařízení preventivně výchovné péče (srov. Průcha, 2000; Vocilka, 1994; Hillendbrand, 1999)

Cíle etopedie

- Optimalizace životních perspektiv jedince
- Vytvoření takových podmínek, které vedou k aktivnímu přístupu k vlastnímu vzdělávání, dosáhnutí na vlastní vzdělávací potenciál

Fáze edukačního procesu

1. Prevence
2. Intervence
3. Rehabilitace

Prevence

- soubor opatření, který se zaměřuje na předcházení vzniku a prohlubování poruch chování
- **Primární**- zamezit vzniku antisociálního chování, jeho upevnění jako ustálený vzor chování
- **Sekundární** - náprava a zlepšení ustálených vzorů antisociálního chování

Úkoly fáze prevence

- podpora pedagoga v přirozeném školském prostředí – cílem je podpořit setrvání žáka v přirozeném edukačním prostředí,
- podpora jedince s problémovým chováním – orientace ve vlastních reakcí a projevech, ve vztazích, v reakcích okolí na vlastní chování,
- podpora sociálního okolí jedince – spolužáci, rodiče, orientace v reakcích, v budoucích možných řešeních,
- odstraňování ohrožujících a škodlivých aspektů v jeho sociálních podmínkách

Intervence/ Rehabilitace

hledání cesty pro úpravu vztahů jedince s PCHE popř. v riziku, posilování fungování vztahů tak, aby se mohl jedinec začlenit do sociálních aktivit

- udržet celistvost pedagogického působení
- opětovně stabilizovat
- potřeba orientace v situaci
- potřeba jistoty
- potřeba stability
- vyvést žáka z bludného kruhu

aktualizace potenciality osobnosti

Úkoly fáze intervence

- eliminovat, odstranit zdroje nežádoucích vlivů
- vytvářet důvěru v sebe sama, sebeúctu,
- probouzet zájem, pohotovost, usměrňovat aktivity
- posilovat pozitivní sociální vztahy

Úkoly fáze rehabilitace

- Poskytnout korektivní zkušenost
- Zprostředkovávat nové zážitky a podněty
- - pocit kompetence
- poskytnout mu prostor pro pochopení vztahových souvislostí, hodnot
- pomoci mu vidět vlastní perspektivu – orientace na budoucnost

Edukační roviny etopedie

- Osobnostní vývoj
- Kritické životní události
- Sociální vztahy

Osobnostní vývoj – individualita dítěte

- odlišnosti v charakteristikách souvisejících s intelektem, nadáním, psychickým a emocionálním prožíváním, temperamentem, pokud tyto zvláštnosti nejsou způsobené vývojovými zvláštnostmi provázejícími období, ve kt. se dítě nachází
- s těmito odlišnostmi pedagog pracuje ve všech fázích edukačního procesu – cílem není odstranit, ale spíše se o ně opřít, popř. je využít ve prospěch perspektivy dítěte

Kritické životní události - biografie

- úvahy o zkušenostech dítěte s vlastním chováním z interakce s jinými – hypotézy o příčinách problémového chování
- poskytuje východisko pro úvahy o možném dalším vývoji chování

Sociální vztahy

- poznatky o schopnosti a dovednosti dítěte navazovat uspokojivé sociální vztahy
 - a) s vrstevníky
 - b) s osobami blízkými
 - c) s autoritou
- informace pro intervenční aktivity s ohledem na možnosti využití sociálních vztahů k posílení dítěte a sebekatualizace jeho postojů a motivací

Další literatura

- HELUS, Zdeněk. Dítě v osobnostním pojetí : obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha : Portál, 2009. 286 s. ISBN 9788073676285.
- VOJTOVÁ, Věra. Inkluzivní vzdělávání žáků v riziku a s poruchami chování jako perspektiva kvality života v dospělosti. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010, 330 s. ISBN 9788021051591.
- VOJTOVÁ, Věra. Úvod do etopedie: texty k distančnímu vzdělávání. Brno: Paido - edice pedagogické literatury, 2008, 127 s. ISBN 9788073151669.

Boris

Boris byl v první třídě ZŠ. Byl bystrý a při vyučování dost aktivní. Učitel pro něj znamenal velkou autoritu, bylo vidět, jak čeká na jeho pochvalu a jak se snaží. Jediný problém, který ve škole měl, byly pomůcky. Boris se často nepřipravil na školu, domácí úkoly zapomínal, sešity měl často špinavé a drobné pomůcky na kreslení, pracovní vyučování apod. nenesil. Učitel se na něj proto zlobil a psal mu poznámky pro rodiče. Ani to však nijak nepomáhalo. Na Borisovi bylo vždy vidět velké zklamání a po napomenutí učitelem byl pasivní a ztrácel zájem o výuku. Na jaře v první třídě se však situace Borise změnila. V aktovce měl pastelky a nůžky a hrdě je panu učiteli ukazoval s očekáváním pochvaly.

Ve školní družině, kam Boris chodil, nebýval tak přesný řád a děti si navzájem pastelky i nůžky i drobné pomůcky půjčovaly, navíc zde byly pomůcky, které děti používaly společně. Když se však opakovaně pastelky ztrácely, začali učitelé pátrat. Boris si je pravidelně „uklízel“ do aktovky...

Zamyslete se nad Borisem...

1. Co mohlo být důvodem Borisových krádeží? Jakou souvislost s krádežemi může mít Borisův věk? Jak může s důvody krádeží souviset fakt, že byl Boris z romské rodiny?
2. Zkuste nastínit řešení Borisovy situace – z pohledu třídního učitele, vychovatelek v družině.
3. Zkuste řešení zobecnit (u dětí v mladším školním věku).